

Tiesas spriedums lietā C-298/23 | *Inter IKEA Systems*

Paziņojums presei Nr. 119/26

Luksemburgā, 2026. gada 8. septembrī

Preču zīmju tiesības: īpašnieks var iebilst pret to, ka politiska partija izmanto tā preču zīmi ar reputāciju, ja šī partija nav pierādījusi, ka tās vārda brīvība prevalē par minētā īpašnieka tiesībām un interesēm

Kāda politiskā partija publiski prezentēja plānu, kas attiecas uz Beļģijas patvēruma un imigrācijas politikas reformu, izmantojot ar reputāciju apveltītās preču zīmes "IKEA", lai pastiprinātu savu vēstījumu. Lai attaisnotu šo izmantošanu, minētā politiskā partija atsaucas uz savu vārda brīvību. Spriedumā Tiesa norāda – lai noteiktu, vai minētā izmantošana ir balstīta uz "pamatotu iemeslu", valsts tiesai jālīdzsvaro preču zīmes īpašnieka tiesības uz īpašumu un intereses, no vienas puses, un tiesības uz vārda brīvību, uz kurām atsaucas trešā persona, un tās intereses, no otras puses, un neviena no šīm abām tiesībām nav absolūta. Tiesa tomēr konstatē, ka konkrētajā gadījumā šo preču zīmju "IKEA" izmantošana varētu būtiski kaitēt šo preču zīmju reputācijai un to īpašnieka interesēm. Šajos apstākļos nešķiet, ka preču zīmju "IKEA" izmantošana, kas veikta ar vienīgo mērķi gūt labumu no šo preču zīmju reputācijas, lai nostiprinātu savu politisko vēstījumu un palielinātu tā izplatīšanu, prevalētu pār šo preču zīmju īpašnieka tiesībām un interesēm, taču tas jāpārbauda iesniedzējtiesai.

2022. gadā politiskā partija *Vlaams Belang* preses konferences laikā publiski prezentēja savu politisko plānu ar nosaukumu "IKEA-PLAN – Immigratie Kan Echt Anders" ("IKEA plāns – imigrācija tiešām var būt citāda"), kas bija vērsti uz Beļģijas patvēruma un imigrācijas politikas reformu. Šiem priekšlikumiem pievienotajās ilustrācijās bija ietverti apzīmējumi, kuri atbilst preču zīmēm "IKEA", kā arī personāži, kas līdzinās tiem, kuri attēlojami uzņēmuma *IKEA* preču montāžas instrukcijās. Preses konference tika pārraidīta sociālajos medijos. Šo preču zīmju īpašnieks *Inter IKEA* cēla Beļģijas tiesās prasību pret apvienību *Vrijheidsfonds*, kas vadīja partijas *Vlaams Belang* kampaņu, par preču zīmju pārkāpumu.

Valsts tiesā *Vrijheidsfonds* atzina, ka tā bija izmantojusi preču zīmes "IKEA" bez to īpašnieka piekrišanas, taču apgalvoja, ka šo preču zīmju reputāciju esot izmantojusi, lai pastiprinātu savu vēstījumu, un tas esot "pamatots iemesls" Savienības tiesību aktu izpratnē, ar kuru tādējādi esot aizsargāta vārda brīvība, tostarp brīvība paust politiskos uzskatus un politisko parodiju¹. Uzskatīdama, ka šajā gadījumā ir konflikts starp vienāda ranga pamattiesībām, proti, tiesībām uz īpašumu un tiesībām uz vārda brīvību, valsts tiesa vērsās Tiesā.

Tiesas spriedumā vispirms konstatē, ka **ES tiesību aktos nav sniegti precizējumi par jēdzienu "pamatots iemesls"**. Tomēr attiecīgo ES tiesību aktu preambulas apsvērumos likumdevējs ir uzsvēris nepieciešamību piemērot šos aktus tā, lai nodrošinātu pamattiesību un pamatbrīvību, it īpaši vārda brīvības, pilnīgu ievērošanu.

Tomēr **vienkārša atsaukšanās uz tiesībām uz vārda brīvību nav pietiekama, lai konstatētu pamatotu iemeslu**. Trešai personai, kura izmanto preču zīmi ar reputāciju identisku vai līdzīgu apzīmējumu, jāizklāsta konkrēti šīs izmantošanas iemesli, kas saistīti ar tās vārda brīvības īstenošanu, un jāpierāda, ka šie iemesli prevalē pār šīs preču zīmes īpašnieka tiesībām un interesēm.

Valsts tiesai, nosakot, vai trešās personas veiktajai izmantošanai ir bijis pamatots iemesls, **jālīdzsvaro preču zīmes ar reputāciju īpašnieka tiesības uz īpašumu un intereses, no vienas puses, un tiesības uz vārda brīvību**, uz kurām atsaucas trešā persona, un tās intereses, **no otras puses**, un neviena no šīm abām tiesībām nav absolūta.

Šajā ziņā valsts tiesai jānoskaidro, vai trešā persona preču zīmi ar reputāciju ir izmantojusi labticīgi. Tā tas it īpaši ir gadījumā, ja minētā izmantošana tiek veikta, lai paustu ideju vai viedokli, kas ir saistīts ar pašu preču zīmi, šīs preču zīmes

īpašnieku, tā komercpraksi, precēm vai pakalpojumiem. Citi atbilstošie elementi ir tostarp tas, vai preču zīmes izmantošana **veicina debates vispārējās interesēs**, kā arī **sekas**, ko trešās personas veiktā preču zīmes izmantošana var radīt preču zīmes īpašniekam. It īpaši šim īpašniekam nevar likt samierināties ar izmantošanu, kas tam varētu radīt nesamērīgu kaitējumu vai pat apdraudēt ar šīs preču zīmes reģistrāciju piešķirto ekskluzīvo tiesību pašu būtību.

Šajā kontekstā jāņem vērā trešās personas veiktās preču zīmes ar reputāciju izmantošanas intensitāte, šīs izmantošanas mērogs un šajā ziņā izvēlētā kārtība, kā arī fakts, ka trešās personas veikta izmantošana var radīt iespaidu, ka šīs preču zīmes īpašnieks pievienojas paustajam politiskajam vēstījumam vai popularizētajām politiskajām idejām, vai pat jebkādā veidā tās atbalsta, lai gan šī īpašnieka atbalstītās vērtības ir balstītas uz neitralitāti attiecībā pret jebkuru politisko partiju vai nav saderīgas ar šo politisko vēstījumu.

Šajā ziņā Tiesa konstatē, ka konkrētajā gadījumā preču zīmju “IKEA” izmantošana varētu būtiski kaitēt šo preču zīmju reputācijai un to īpašnieka interesēm. Šajos apstākļos nešķiet, ka preču zīmju “IKEA” izmantošana, ko *Vrijheidsfonds* veikusi ar vienīgo mērķi gūt labumu no šo preču zīmju reputācijas, lai nostiprinātu savu politisko vēstījumu un palielinātu tā izplatīšanu, prevalētu pār šo preču zīmju īpašnieka tiesībām un interesēm, taču tas jāpārbauda iesniedzējtiesai.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esību.

Vispārējās tiesas kompetencē ir izskatīt un izlemt lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas attiecas tikai uz: 1) kopējo pievienotās vērtības nodokļa (PVN) sistēmu, 2) akcīzes nodokļiem, 3) Muitas kodeksu, 4) preču tarifa klasifikāciju kombinētajā nomenklatūrā, 5) kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu vai transporta pakalpojumu atcelšanu vai kavēšanos vai 6) siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu. Tiesas kompetencē ir izskatīt un izlemt visus pārējos lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Pašu pamatlietu Tiesa vai Vispārējā tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas vai Vispārējās tiesas nolēmumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs. Faktu un tiesiskā regulējuma izklāsts attiecas uz atbilstošo laikposmu un ir balstīts uz lietas materiāliem.

Sprieduma [pilnteksts un rezumējums \(ja tāds ir\)](#) tiek publicēts *CURIA* tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: *Stefaan van der Jeught* ☎ (+352) 4303 2170.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Curia Web TV](#), kā arī [European Broadcasting Service](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) [2017/1001](#) (2017. gada 14. jūnijs) par Eiropas Savienības preču zīmi 9. panta 2. punkta c) apakšpunkts, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) [2015/2436](#) (2015. gada 16. decembris), ar ko tuvinā dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 10. panta 2. punkta c) apakšpunkts un 6. punkts.